

RAPPORTER

Collegium Patristicum Lundense

Kollegiet har under det gångna året anordnat en patristisk dag och två patristiska aftnar. Den 17 februari anordnades en patristisk afton med Anahit Avagyan, Yerevans universitet, som höll ett föredrag om medeltida armenisk litteratur. Avagyan beskrev inte minst den viktiga översättarrörelsen i Armenien och introducerade åhörarna till diktare såsom Gregorios av Narek.

Den 27 maj anordnades ytterligare en patristisk afton, för att uppmärksamma, hedra och lära av årets hedersdoktor, bokförläggare Per Åkerlund. Åkerlund delade med sig av sina erfarenheter som läsare och utgivare av kristen mystik litteratur.

Den 8 september 2015 hölls den patristiska dagen (se vidare nedan) och i anslutning till denna, kollegiets årsmöte. Vid detta tillfälle omvaldes Samuel Rubenson till preses. Till övriga styrelseledamöter valdes Thomas Arentzen, Britt Dahlman, Benjamin Ekman, Henrik Rydell Johnsén, Annamaria Laviola och Andreas Westergren.

Styrelsen har under året haft tre protokollförda sammanträden. Därutöver har redaktionsutskottet och symposieutskottet mötts för att handlägga de löpande ärendena.

Patristikseminariet har under året fortsatt arbetet med att översätta texter till de två kommande volymerna av Svenskt patristiskt bibliotek, under ledning av redaktör Gösta Hallonsten. Dessa kommande volymer fokuserar på den tidiga dogmutvecklingen och hittills har t.ex. översättningar av Justinus, Tertullianus, Pamfilos, Ambrosius och Gregorios av Nazians behandlats.

Benjamin Ekman

Forum for Patristik

Igen i år havde Forum for Patristik to velbesøgte møder, 19. januar i København og 24. august i Aarhus.

Programmet i København bød på to foredrag om kirkebygningerne i perioden omkring den konstantinske vending. Lektor emeritus, mag. art. Jens Fleischer fortalte om den danske arkitekt Ejnar Dyggves (1887–1961) arkæologiske udgravninger af kirkebygninger i Salona (det nuværende Solin i Kroatien), mens kunsthistoriker, professor emerita Lise Bek i sit foredrag belyste udviklingen af kirkerummet fra de tidlige menigheder til det kejserlige byggeri under Konstantin den store. Dagen sluttede af med cand.mag., ph.d. Johannes Aakjær Steenbuch, der talte om sammenhængen mellem negativ teologi og etik hos bl.a. Filon, Klemens af Alexandria og Gregor af Nyssa.

Til mødet i Aarhus i august stillede post doc ved Klassisk Arkæologi, Aarhus Universitet, ph.d. Louise Blanke fokus på nye udgravninger ved Det Hvide Kloster i Mellemegypten og diskuterede forholdet mellem skriftlige kilder (bl.a. Shenute) og arkæologiske levn i rekonstruktionen af Egyptens tidlige kirkehistorie. Cand.mag, ph.d. Søren Sindberg Jensen introducerede herefter to væsentlige, men ofte oversete teologiske forfatterskaber, nemlig de apologetiske skrifter af Ḥabīb ibn Ḥīdma Abū Rā'īṭa at-Takrītī (ca. 770–ca. 835) og Theodore Abū Qurra (ca. 750–ca. 829). Begge var kristne teologer under muslimsk herredømme, som skrev på arabisk, både i dialog og diskussion med islamiske teologer. Endelig præsenterede professor (mso), dr.theol. Anders-Christian Jacobsen hovedtankerne i sin disputats *Christ – the Teacher of Salvation. A Study on Origen's Christology and Soteriology*, som han forsvarede tidligere på året (se under "Övrigt").

Uffe Holmsgaard Eriksen

Societas Patristica Fennica (SPF)

Societas Patristica Fennica grundades i Aten år 2011 med uppdrag att "stödja patristisk forskning i Finland" och "öka kännedomen om den tidiga kyrkans liv och teologi" samt "ge ut och sprida patristisk

forskning". Som styrelsemedlemmar fungerar professor Gunnar af Hällström (Åbo Akademi), professor Serafim Seppälä (Itä-Suomen yliopisto), TD Ari Ojell, TD Ulla Tervahauta (Helsingfors universitet), TD Tuukka Kauhanen, TM Siiri Toiviainen (Durham University), TM Jussi Junni (sekreterare) och som ordförande docent Anni Maria Laato (Åbo Akademi).

SPF ordnar varje vår en patristisk dag i Helsingfors. Teman har varit "Kroppslighet i den tidigkristna teologin" (2013), "Den Helige Ande i den tidigkristna teologin" (2014) och "Skapelsen" (2015). Därtill ordnas patristiska kvällar och träffar, t.ex. om arabisk-georgisk teologi, syrisk teologi och Tertullianus. År 2013 ordnades en temadag om Augustinus med professor Phillip Cary från Eastern University, USA, som föreläsare. Temat för den patristiska dagen år 2016 kommer att vara "Gudstjänst och liturgi". Ett symposium om predikan i den tidiga kyrkan finns också i planerna för nästa år.

De patristiska dagarnas föredrag har publicerats i sällskapetets serie (www.suomenpatristinenseura.fi/julkaisut). Därtill har sällskapet gett ut en översättning av Basileios' *Hexaemeron* (Heikki Koskeniemi & Erkki Koskeniemi, 2015) samt Jaakko Olkinuoras doktorsavhandling *Byzantine Hymnography for the Feast of the Entrance of the Theotokos: An Intermedial Approach* (2015).

Se hemsida (på finska): www.suomenpatristinenseura.fi/

Anni Maria Laato

Forskningsprogrammet Det tidiga klosterväsendet och den antika bildningstraditionen, Lunds universitet

År 2015 har varit det sista året för forskningsprogrammet "Det tidiga klosterväsendet och den antika bildningstraditionen" (MOPAI), vilket betyder att mycket handlat om resultat, redovisning och frågor om framtiden. Vid den internationella patristiska konferensen i Oxford i augusti redovisade vi i två sessioner vad vi gjort och tänker publicera. Vi hade en större workshop med över hundra deltagare där vi presenterade sammanfattande resultat av arbetet, och en mindre verktygssession där vår databas och dess webbplattform visades och diskuterades. Allt blev mycket väl mottaget, vi fick goda synpunkter och har i efterhand fått mycket positiv respons. Vi har även anordnat

två workshops i Lund, den första i februari kring receptionen av tänkespråken och den andra i juni kring återbruk av filosofiska texter i monastisk undervisning.

Mycket arbete har lagts ned på den stora volym om tidig monastisk bildning som beräknas utkomma på Cambridge University Press nästa år och som i sig utgör ett viktigt resultat av forskningsprogrammet. Under två perioder under året har forskningsprogrammet haft glädjen att ha Dr. Anahit Avagyan från det stora handskriftsbiblioteket Mtadaran i Jerevan, Armenien, som gästforskare. Hon har i hög grad bidragit till att hjälpa oss hantera den armeniska receptionen av tänkespråksamlingarna. Ett stort arbete har även, liksom tidigare år, lagts ned på att vidareutveckla vår databas och webbplattform "Monastica" (<http://monastica.ht.lu.se>) och förankra denna i den internationella forskningen.

Även om arbetet i forskningsprogrammet avslutades den siste december 2015 äger vår avslutningskonferens rum först fredagen den 3 juni. Detta blir en konferens av mer populärvetenskapligt slag riktad till en svensk publik och vi hoppas på ett stort deltagande även från övriga Norden.

Till sist kan nämnas att Vetenskapsrådet beviljat en ansökan om ett nytt forskningsprojekt på fyra år inriktat på receptionen av tänkespråken i medeltida slavisk och fornnordisk kontext med utnyttjande av vår digitala plattform, dess dynamiska bibliotek och digitala verktyg.

Samuel Rubenson

Center for Studiet af Antikken og Kristendommen (CSAC),
Aarhus Universitet

I forårssemestret var der både lokale oplægsholdere og gæster udefra. 9. marts præsenterede post doc Louise Blanke (Aarhus Universitet) de arkæologiske udgravninger ved Det Hvide Kloster i Egypten og sammenholdt dem med oplysninger om antal af munke, mad osv. ifølge det hagiografiske skrift *Shenutes liv*. I april var det to foredrag. Først var der 13. april besøg fra ph.d. Tuomas Rasimus fra Helsinki Universitet, der talte om senantikke billeder af Jesus med æselhoved og foreslog cirkuset og arenaen en vigtig baggrund for billederne, da

æslet blev modbillede til væddeløbshestene. Ugen efter var Romanos Melodos på programmet med hele to foredrag ved de to fremmeste Romanos-forskere i Skandinavien, post doc Thomas Arentzen (Oslo Universitet) og ph.d. Uffe Holmsgaard Eriksen (Aarhus Universitet). Arentzen fokuserede på mariologi og paradoksale billeder af Maria i Melodens hymner, mens den homiletiske dimension i kontakierne var temaet for Eriksens foredrag. Seminarrækken i foråret sluttede af med besøg fra adjungeret professor Jörg Ulrich (Martin-Luther-Universität, Halle-Wittenberg). Professor Ulrich belyste i sit foredrag receptionen af Justin Martyrs værker i senantikken.

Uffe Holmsgaard Eriksen

Den Kristne Orient, Aarhus Universitet

Den Kristne Orient er en forskningsenhed under forskningsprogrammet for "Kristendom og teologi i kultur og samfund" ved Aarhus Universitet. Forskningsenheden Den Kristne Orient beskæftiger sig med sit genstandsområde i et filologisk, teologisk og kulturvidenskabeligt perspektiv. Forskningsenheden har tydelige rødder i aarhusiansk sammenhæng og udgør et forskningsmiljø, der også sikrer kontinuerlige undervisningstilbud inden for forskningsområdet.

Sammen med Forskningsenheden for Det Nye Testamente arrangerede Den Kristne Orient i januar en forelæsning ved Markus Vinzent (King's College London), der brugte Fader Vor som indgang til en rekonstruktion af Markions redigerede evangelium. I marts var der besøg fra en tidligere kollega i Aarhus, lektor, dr. theol. Jan Dochhorn, der nu er ansat ved Durham University. Dochhorn forelæste om den koptiske Johannesapokryf *Liber Institutionis Michael* ("Mikaels indsættelse") og dens religionshistoriske baggrunde. Post doc Lance Jenott (Universitetet i Oslo) præsenterede i april en transskription af det apokryfe Peters brev til Filip fra fragmenter i Codex Tchacos og sammenlignede det med teksten i Nag Hammadi kodeks VIII,2. Forårets arrangementer sluttede af med et fællesarrangement sammen med forskningsprojektet "The Emergence of Sacred Travel: Experience, Economy and Connectivity in Ancient

Mediterranean Pilgrimage”, forskningsprogrammet Den Antikke Verden og CSAC, hvor professor Stephen Davis (Yale University) præsenterede nye arkæologiske fund, der tyder på en helgenkult omkring Shenute i Wādī al-Naṭrūn i den tidlige middelalder.

Journalisten Klaus Wivel (Weekendavisen) var i oktober inviteret for at give et helt aktuelt perspektiv på Den Kristne Orient. Han fortalte om sin bog ”Den sidste nadver – en rejse blandt de efterladte kristne i den arabiske verden” og om den katastrofale tid, som fulgte efter, at bogen udkom for to år siden. I november fik enheden besøg af post doc Flavia Ruani (Ghent University), der talte om anti-manikæisk polemik hos syriske forfattere som Efraim Syreren, Jacob bar Šakko og Gregor Barhebraeus. I polemikken blev mange af Manis ord og tanker gengivet og dermed bevaret, og Ruani præsenterede, hvordan de anti-manikæiske skrifter kan være med til at rekonstruere manikæismen. Efterårssemestret blev rundet af i december med et fællesarrangement sammen med Forskningsenheden for Det Nye Testamente, hvor den lokale post doc René Falkenberg forelæste. I sin forelæsning gav Falkenberg eksempler på, hvordan den såkaldte ”nye filologi” kan anvendes på de tidligste kristne manuskripter. Hvor den ”gamle” filologi forsøger at rekonstruere den originale grundtekst, søger den nye filologi i stedet at læse hvert manuskript som udtryk for en bestemt redaktion, hvor skribenten er en aktiv redaktør, læser og fortolker af teksten.

Uffe Holmsgaard Eriksen

Forskningsprogrammet Den Antikke Verden

Forskningsprogrammet, som samler forskere på Aarhus Universitet inden for klassisk filologi, klassisk arkæologi, historie, religionsvidenskab og teologi, havde i marts besøg af Karin Zetterholm (Lunds Universitet), som talte om, hvordan Jesus og Jesus-troende blev fremstillet i Talmud. I foråret var to italienske filologer, Luisa Fizzarotti og Valentina Marchetto, på besøg i et par måneder med henblik på at lære forskningsmiljøet at kende og søge ph.d.-stipendium.

I juli blev ph.d. Anna Usacheva (Moskva Universitet) ansat som post doc ved Afdeling for Teologi og med tilknytning til forskningsprogrammet. Læs mere nedenfor om Annas projekt.

I forbindelse med Maria Munkholt Christensens ph.d.-forsvar (læs mere nedenfor) afholdt forskningsprogrammet og CSAC et seminar om bøn i senantikken, hvor Brouria Bitton-Ashkelony (Hebrew University) holdt forelæsning om teorier om bøn i senantikken fra Maximus af Tyrus til Isak af Nineve, mens Christensen forelæste om bøn og relationer til fællesskab ud fra sin ph.d.-afhandling. Dagen sluttede af med en reception, hvor bogen *Revealing and Concealing in Antiquity. Textual and Archaeological Approaches to Secrecy* (red. E. Mortensen & S. G. Saxkjær, Aarhus: Aarhus Universitetsforlag) blev præsenteret. Bogen er et tydeligt vidnesbyrd om det frugtbare i tværdisciplinært samarbejde, da den består af bidrag fra de ph.d.-studerende under forskningsprogrammet, der kommer fra de klassiske fag, religionsvidenskab og teologi. Selve bogens tema er hemmeligheder i forskellige afskygninger. Bogen tæller følgende bidrag med relevans for Patristikken: Erin J. Wright "Simmel, the Cycle of Secrecy, and the Socio-Spatial Dimension of Concealing and Revealing in the Gospel of Mark", Uffe Holmsgaard Eriksen "Hooked on Concealing: The Descent to Hell in Doctrine and Drama", Søren Sindberg Jensen "Better to Reveal than Conceal? Christian Attitudes to Secrecy in the Early Islamic Period", og Maria Munkholt Christensen "'The Lord has Bidden Us to Pray in Secret': Reconciling Personal and Collective Identity through 'Secret Prayer' in 3rd-Century Christianity". Bogen har desuden en introduktion ved professor Hugh Bowden (King's College London).

I november præsenterede post doc Anna Usacheva sit projekt om Gregor af Nazians' fem teologiske taler, og året sluttede af med en præsentation af det fælleseuropæiske ph.d.-netværk *The History of Human Freedom and Dignity in Western Civilization* ved professor mso Anders-Christian Jacobsen (læs mere om netværket nedenfor).

Uffe Holmsgaard Eriksen

Johannesakademien

Johannesakademien är en ekumenisk studie- och samtalsmiljö med fokus på den monastiska traditionen i den tidiga kyrkan. Verksamheten är förlagd till Nya Slottet, Bjärka-Säby, samt Linköping.

En viktig del av verksamheten utgörs av de översättningsseminarier som anordnas i samarbete med studieförbundet Bilda och Linköpings domkyrkoförsamling en lördag varje månad under terminstid. Vid dessa seminarier översätts den grekiska systematiska samlingen av *Ökenfädernas tänkespråk* successivt till svenska. Översättningen publiceras med grekisk parallelltext under titeln *Paradiset* i skriftserien *Silentium Apophthegmata* (se www.silentiumskrifter.se). Det sjunde kapitlet ges ut i början av 2016. Arbetet med det åttonde kapitlet har påbörjats och förväntas publiceras under slutet av året. Den grekiska texten ges ut av Britt Dahlman utifrån en Athos-handskrift, Protaton 86, från 800-talet. Översättningen görs gemensamt av seminariets deltagare med utgångspunkt från ett förberedande utkast. Såväl nybörjare som vana översättare är välkomna. Seminarierna leds av Britt Dahlman, FD i grekiska, och Per Rönnegård, TD i Nya testamentets exegetik.

Johannesakademien anordnar även andra seminarier, konferenser och kurser. Inom ramen för Johannes teologens ikonmålarskola ges kurser i ikonografins teori och praxis.

Under hösten 2015 har översättningsseminarierna hållits kl. 11.30–17.00 i Domkyrkoförsamlingens Studiecetrum i Linköping. De har föregåtts av *laudes* i domkyrkan kl. 09.00, frukost i Mathiassalen i domkyrkotornet kl. 09.30 och öppna lördagsföreläsningar kl. 10.15 i samma lokal. Följande personer har talat: 19 september: Ezra Gebremedhin, "Mötet mellan etiopisk-ortodox och svensk luthersk tradition"; 17 oktober: Astrid Wretmark, "Fader Johannes, en andlig vägledare från Valamo kloster"; 21 november: Patrik Hagman, "Kön, kropp och politik: Vad vi kan lära oss – och inte lära oss – av den tidiga kyrkan".

Under våren 2016 kommer morgonbön och föredrag i domkyrkan samt översättningsseminarier i studiecetrum att hållas samma tider som tidigare följande datum: 6 februari med föredrag av pastor Peter Halldorf: "Klosterliv enligt Monastero di Bose: djupt traditionellt – djärvt nyskapande", 5 mars med föredrag av professor Samuel Rubenson: "Vad är en kristen skola och varför fanns inga sådana i fornkyrkan?", 2 april med föredrag av TD Henrik Rydell Johnsén:

”Andliga övningar i den tidiga kyrkan”, och 14 maj med föredrag av den ortodoxe prästen Misha Jaksic: ”Att hitta hem – flyktingarna och kyrkorna”. Den som vill få del av förberedelsematerial kan skriva till Per Rönnegård: johannesakademin.per@gmail.com

För aktuellt program, anmälan och ytterligare information, se Johannesakademins hemsida: www.johannesakademin.ekumeniska.kommuniteten.se och blogg: <http://johannesakademin.wordpress.com>.

Britt Dahlman

Masterprogrammet Religious Roots of Europe i Lund 2015

När den Humanistiska fakulteten vid Lunds universitet utvärderades under 2014 i den s.k. HTRQ14 skrev prof. Oda Wischmeyer från Universität Erlangen-Nurnberg att forskningsmiljön i kyrkohistoria, inte minst genom programmet om det tidiga klosterväsendet, var slande (”striking”) och förtjänade epitetet ”excellent”. Särskilt nämnde hon den stora potential som finns om man breddar patristiken till att inkludera studiet av av det tidiga islam och judendomen. Kort sagt pekade hon ut den inriktning som det redan existerande masterprogrammet Religious Roots of Europe har som ett framtida forskningsfält!

Den sjunde cykeln av studenter började under hösten med sin sedvanliga resa till Rom, nu under ledning av Århus universitet. I den nya gruppen finns både företrädare (imamer, präst) för religionerna i nutiden och ”vanliga” studenter. Det är typiskt för RRE att locka studenter från olika åldrar och länder (Pakistan, Iran och flera länder i öst- och västeuropa) och med olika typ av kompetens i bagaget. En nyhet är att programstudenterna i Lund kan välja mellan att ta ut en Master of Arts och en Master of Theology. På så sätt hoppas programmet att både locka studenter som önskar en allmän behörighet och de som behöver en mer specifikt teologisk.

Under året har fyra studenter avslutat sina studier i Lund, och de ämnen som de behandlade i sina masteruppsatser spänner mellan traditionell patristik och islamologi i ljuset av både den klassiska kulturen och nutida frågeställningar. Paula Dubbink skrev sin uppsats om klädselns och särskilt slojans roll för kvinnor hos tidigkristna

författare. Annamaria Laviola undersökte två mindre studerade texter av Augustinus för att karakterisera hans sätt att tänka och argumentera kring kroppslighet och äktenskap. Kyriakoula Arvaniti läste Augustinus tänkande kring passionerna och synden i ljuset av Aristoteles dygdefilosofi. Leila Rezaee gjorde en jämförelse mellan Al-Arabis och Rumis sätt att beskriva Jesu natur. Det säger sig självt att alla dessa historiska undersökningar har relevans för våra sätt att diskutera liknande frågor i nutiden.

I slutet av 2015 hölls även två öppna föreläsningar. Under den första, som skedde samtidigt som programmets kompaktseminarium i Lund, talade den nye professorn i Nya testamentet i Oslo, Anders Runesson, om "Understanding the Other: Public Space and the Ancient Synagogue as the Birthplace of Judaism and Christianity". Det andra tillfället hade den dramatiska titeln "The End of the World" (den 26 nov. 2015 för den som undrar). Det inleddes med en föreläsning av professorn i systematisk teologi i Lund, Jayne Svenungsson, som kartlade en västerländsk medeltida diskurs om de yttersta tiderna, och breddades sedan med en allmän diskussion om apokalyptik i judendom, kristendom och islam, som Svenungsson tillsammans med Jan Hjärpe, Magnus Zetterholm och Aron Engberg deltog i under ledning av Samuel Rubenson.

Den som önskar veta mer om programmet kan antingen se på Lunds egen hemsida, www.teol.lu.se/rre, eller på den mer utförliga sidan religious-studies.net.

Andreas Westergren

Konferenser och seminarier

Odense, 18. marts 2015

Foredrag

Afdeling for historie, Syddansk Universitet, havde indbudt professor Jan N. Bremmer (Groningen/Philadelphia) til at tale om emnet "The Early Bible: The Codex, the Canon, and its Use in Magic" og lektor Troels M. Kristensen (Aarhus Universitet) om "Omphalos: Materiality, Sacred Geography and Religious Authority in Ancient Greece".

Aarhus, 28. maj 2015

Studies in Philo and Josephus: In Memory of Prof. Per Bilde

I 2014 døde professor, dr.theol. Per Bilde. Han havde stor betydning for den danske og internationale forskning i senantikken, tidlig kristendom og jødedom, og fokuserede især på de jødiske forfattere Filon og Josefus. Enheden for Det Nye Testamente ved Aarhus Universitet havde 28. maj inviteret til et seminar for at mindes Per Bilde. Professor emerita Tessa Rajak (Reading University) og professor Steve Mason (University of Groningen) talte om Per Bildes indflydelse på den internationale Filon- og Josefusforskning, mens professor Mogens Müller (Københavns Universitet) gav et overblik over Bildes studier inden for Filon- og Josefusforskning på dansk.

Sandbjerg Gods, Sønderborg, 29. oktober–1. november 2015

Homines Novi

Afdeling "Homines novi" er et internationalt netværk støttet af Aarhus Universitets Forskningsfond (AUFF). Netværket fokuserer på fremkomsten af nye forfattertyper i senantikken, der er meget selvstændige og forstår sig som "nye mennesker", homines novi. Forskere fra både Klassisk Filologi, Antik Jødedom, Ny Testamente, Patristik, Historie og Litteraturvidenskab indgår i netværket, som har mødtes to gange før i München i 2014 og i Erfurt i maj 2015. Professor Eve-Marie Becker (Aarhus Universitet) er koordinator for netværket og har arrangeret konferencerne i samarbejde med professor Therese Fuhrer (Ludwig-Maximilians-Universität, München). Netværket er en del af forskningsprogrammet Kristendom og Teologi i Kultur og Samfund ved Kulturvidenskabeligt fakultet, Aarhus Universitet.

I november blev den tredje konference afholdt i Danmark, på Sandbjerg Gods i Sønderborg. Her deltog forskere fra bl.a. Aarhus, München, Göttingen, Wien, Glasgow, Oxford og Yale. Flere papers fokuserede på senantikke, kristne forfattere: professor Therese Fuhrer, "Orator humilis: Augustine's rhetorical impression management", ph.d.-studerende Daniel Schriever (Yale University), "Practice of authorship in late ancient monasticism", professor Hermut Löhr (Münster), "The narrator's voice and its moral values in Early Christian Literature", ph.d.-studerende Mattias Bjerring-Nielsen (Københavns Universitet), "Truth as a truth-challenge: Joseph and

Aseneth, *The Shepherd of Hermas, Acts of Paul and Thecla*", professor Uta Heil (Wiens Universitet), "*Athanasius: The Festal Letters*", og dr. Johanna Schumm, (München), "*Augustine and Derrida on citation*".

University of Oxford, 8–13 augusti 2015

XVII. International Conference on Patristic Studies

Den 8–13 augusti 2015 hölls det sjuttonde internationella patristiskermötet i Oxford. Många spännande föredrag, workshops och papers presenterades i ett lite regnigt Oxford. Deltagarantalet var mycket stort, cirka tusen deltagare. Under konferensen hölls även ett möte för de skandinaviska deltagarna. Bland annat diskuterades det kommande nordiska patristiskermötet, som enligt planerna ska hållas i Oslo denna gång. Ett antal möjliga olika teman framfördes bland annat "apofatisk teologi", och "det tidiga klosterväsendet och den antika bildnings-traditionen".

Lunds universitet, 8 september 2015

Den patristiska dagen: Skönheten och odjuret – Kontraster i tidigkristen estetik

Årets patristiska dag fokuserade på estetik och dess användning inom den patristiska litteraturen samt inom den bysantinska ikonografin. Kontraster mellan en evig skönhet och det bräckliga och begränsade kan ses i såväl traktater, hymner och bilder med religiöst motiv. Den patristiska dagen ägde rum på Centrum för teologi och religionsvetenskap i Lund och under eftermiddagen medverkade tre talare. PhD Ståle J.C. Kristiansen öppnade med ett föredrag som behandlade skönhetsbegreppet utifrån skrifter av bl.a. Dionysios Areopagiten och Augustinus. Därefter fokuserade PhD Thomas Arentzen på det groteska och det sensuella i senantika hymner, med exempel hämtade ur den bysantinske diktaren Romanos hymnsamlingar. Dagens tredje talare, teol. och fil. kand. Christina Schöldstein, diskuterade dagens tema med hjälp av ikoner ifrån olika traditioner. Den patristiska dagen avslutades därefter med kollegiets årsmöte och buffé.

Övrigt

Aarhus Universitet, 27. februar 2015

Doktordisputats

Anders-Christian Jacobsen (Aarhus Universitet) forsvarede sin doktordisputats *Christ – the Teacher of Salvation. A Study on Origen's Christology and Soteriology* (Adamantia 2015) og blev af Akademisk Råd ved Aarhus Universitet tildelt den teologiske doktorgrad (dr.theol.). Forsvaret, der næsten varede de maksimale seks timer, fandt sted ved Aarhus Institute of Advanced Studies (AIAS). Disputatsen er en systematisk-teologisk læsning af hele Origenes' værk, der stiller skarpt på sammenhængen mellem kristologi og soteriologi. Ifølge Jacobsen forstår Origenes Kristus som læreren eller pædagogen, der lærer mennesket at finde vejen tilbage til deres oprindelse hos Gud.

De officielle opponenter var professor Karla Pollmann (University of Kent, Canterbury), professor Alfons Fürst (Westfälische Wilhelms-Universität, Münster), og formand for bedømmelsesudvalget var lektor, dr.theol. Troels Nørager (Aarhus Universitet). Forsvaret bød også på tre oppositioner ex auditorio fra professor mso Anders Klostergaard Petersen (Aarhus Universitet), dr.phil. Christian Lindtner og professor Jörg Ulrich (Martin-Luther-Universität, Halle-Wittenberg).

Aarhus Universitet, 22. maj 2015

Ph.d.-forsvar

Søren Sindberg Jensen (Aarhus Universitet/Syddansk Universitet) forsvarede sin ph.d.-afhandling "Shaping communal identities in the early 'Abbāsīd world. New perspectives on the Arabic apologetic writings of Theodore Abū Qurra and Ḥabīb ibn Ḥidma Abū Rā'īta at-Takrītī". Afhandlingen beskæftiger sig med apologetiske tekster på arabisk af de kristne teologer Abū Qurra og Abū Rā'īta, der levede under muslimsk herredømme omkring år 800. Bedømmelsesudvalget bestod af førsteamanuensis Mona Hele Farstad (NLA Høgskolen, Bergen), professor mso Thomas Hoffmann (Københavns Universitet), og formand for bedømmelsesudvalget var professor mso Anders-Christian Jacobsen (Aarhus Universitet).

Aarhus Universitet, juli 2015

Ny post doc

I juli 2015 påbegyndte ph.d. Anna Usacheva et to årigt post doc.-projekt ved Afdeling for Teologi, Kulturvidenskabeligt Fakultet, Aarhus Universitet. Projektet er finansieret EU's forskningsfonds Marie Skłodowska-Curie-stipendium, som gives til internationale eliteforskere, der ønsker at udføre deres projekt uden for hjemlandet. Anna Usacheva er klassisk filolog fra Rusland og skrev ph.d.-afhandling ved Moskva Universitet. Hendes afhandling, der blev forsvaret i 2011, analyserede Gregor af Nazians' fjerde og femte tale mod kejser Julian den Frafaldne bl.a. med henblik på spørgsmål om genre. Siden har hun bl.a. undervist i patristik ved Skt. Tykhon Universitet. I sit post doc-projekt vil Anna Usacheva undersøge Gregor af Nazians' fem teologiske taler (*Orationes* 27–31) både fra en filologisk og en teologisk vinkel og også inddrage senere receptioner af talerne hos byzantinske teologer. Læs mere om Anna Usacheva her: <https://au.academia.edu/AnnaUsacheva/CurriculumVitae>.

Aarhus universitet, 28. august

Ph.d.-forsvar

Maria Munkholt Christensen forsvarede sin ph.d.-afhandling *Christian Prayer and Identity Formation. A Study of Four Ante-Nicene Treatises on Prayer*. I afhandlingen analyserer hun, hvordan Klemens af Alexandria, Tertullian, Cyprian og Origenes så bøn, især Fader Vor, som medvirkende til at forme en identitet for den bedende som kristen.

Bedømmelsesudvalget bestod af associate professor Brouria Bitton-Ashkelony (Hebrew University) professor Lorenzo Perrone (Università di Bologna), og formand for udvalget var lektor Jakob Engberg (Aarhus Universitet).

Maria Munkholt Christensen er fra 15. oktober 2015 ansat som post doc ved projektet "Bildung und Religion in Kulturen des Mittelmeerraums und seiner Umwelt von der Antike bis zum Mittelalter und zum Klassischen Islam", under ledelse af professor Peter Gemeinhardt, Georg-August-Universität, Göttingen.

Københavns Universitet, 20. november 2015
Professor Dale B. Martin udnævnt til æresdoktor

Det teologiske fakultet ved Københavns Universitet udnævnte 20. november professor Dale B. Martin (Yale University) til æresdoktor. I den forbindelse gav professor Martin to forelæsninger. Ved Afdeling for Bibelsk Eksegese talte han 19. november om betydningen af "porneia" i hellenistisk jødedom og tidlig kristendom, mens forelæsningsen ved udnævnelsen 20. november havde temaet "Theology WITH (not of) the New Testament".